

سید الفاضل

مؤلف: ولی اله جعفری

سرشناسه : جعفری فشارکی، ولی‌اله، ۱۳۵۳ -
 عنوان و نام پدیدآور : بلاغه‌المیزان / مولف ولی‌اله جعفری فشارکی.
 مشخصات نشر : اصفهان : حدیث راه عشق، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۲۴۴ ص.
 فروست : بلاغه‌المیزان؛ ۷۷.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۲-۰۶-۱ : ریال ۱۲۰۰۰۰ :
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه : ص. ۲۲۵ - ۲۲۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع : قرآن -- مسائل لغوی
 موضوع : قرآن -- مسائل ادبی
 موضوع : زبان عربی -- معانی و بیان
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۱ ب ۸ ج ۷ / PJAT۰۲۸
 رده بندی دیویی : ۸۰۸/۰۴۹۳۷۰
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۹۷۸۱۱۸

تمامی حقوق چاپ و نشر برای انتشارات حدیث راه عشق محفوظ است.

انتشارات حدیث راه عشق

شماره ثبت: ۷۰۵۲

از کلیه عزیزان تقاضا می‌نمایم پس از مطالعه کتاب بلاغه‌المیزان هر گونه نظر، انتقاد و یا پیشنهاد (در زمینه‌های مختلف اعم از محتوی، چاپ، طرح جلد و...) خود را به آدرس پستی زیر ارسال فرمایند.

haft_aaseman@yahoo.com

عنوان کتاب: بلاغه‌المیزان (ادبیات عرب)

مؤلف : ولی‌اله جعفری فشارکی
 صفحه‌آرایی: فاطمه ناعم اصفهانی
 طراح جلد: کانون آگهی و تبلیغات آوین
 مدیر تولید: امیر فاتحی
 مدیر عامل: ابراهیم عمرانی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۳-۳۱۶-۵۵۴۳

کدپستی: ۸۱۹۸۷۱۹۷۴۳

تقدیم به:

پیشگاه مقدست ای صاحب قرآن!

﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ مَسَّنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُّزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴾

ای عزیز! ما و خاندان ما را ناراحتی فراگرفته، و متاع کمی با خود آورده‌ایم پیمانہ را برای ما کامل کن و بر ما تصدق و بخشش نما که خداوند بخشنندگان را پاداش می‌دهد!

محض خاطر نازنین تو ای یار مهربان، قلم را بر پستی و بلندی‌های این صفحات دواندیم تا قدمی هر چند ناچیز به آستان مقدس و با صفای تو تقرب جوئیم، اگر چه به خلوص خود یقین نداریم، تو کرم نما و قبول فرما که چون ران ملخی است بهر سلیمان.

ای خورشید حیات بخش زمان!

ای قطب عالم امکان!

ای دریای همیشه جوشان مهر!

ای بی‌کران رحمت خداوندی!

ای قلب تپنده‌ی ملک و ملکوت!

ای ذخیره‌ی الهی که با وجود نورانیت ما را حیات دوباره خواهی بخش!

ای بقیه‌ی الهی که چون خضر عمری طولانی داری!

ای نهایت امید!

با تمام وجود آمدنت را از خداوند خواهانم.

« اللهم عَجِّلْ لوليک الفرج »

سخن‌ناشر

آثار مکتوب، به عنوان با ثبات ترین وسیله ی انتقال فرهنگ در میان جوامع، و نیز یکی از مهمترین ابزارهای هدایت و تکامل فرهنگی و انسانی، دارای اهمیت فراوان بوده و با جذب مخاطبان بسیار، بخصوص قشر جوان، در حفظ ارزش های یک ملت و یا در نهادینه کردن فرهنگ بیگانه، می تواند نقش بسیار مهمی ایفا کند.

در این راستا، «انتشارات حدیث راه عشق»، با این هدف، در سال ۱۳۸۲، به عرصه ی فرهنگی کشور وارد شد. این مجموعه ی فرهنگی که ادامه دهنده ی مسیر "مؤسسه ی حدیث راه عشق" است، با تدوین و چاپ کتاب در حوزه های گوناگون؛ ازدواج و خانواده، تاریخی، اجتماعی، فرهنگ هویت اسلامی، مطالب ارزشمندی را در اختیار خوانندگان قرار می دهد.

در سال های اخیر انتشارات حدیث راه عشق، با داشتن گروه های پژوهشی با تجربه، به عنوان ناشر تخصصی ازدواج و خانواده شناخته شده و هم اکنون نیز با همکاری پژوهشگران «مرکز مطالعات و تحقیقات حیات طیبه» و «شبکه شفا» شبکه ی فعالین ازدواج، در صدد رسیدن به اهداف والای تری در زمینه های مختلف می باشد.

این مجموعه با هدف طراحی های مشترک فرهنگی، ایجاد سیستم های مدرن توزیع سراسری، ایجاد زیر ساخت های ترویجی و تبلیغی کتاب، ایجاد پاتوق های تفکری نویسندگان همسو برای طراحی و بهینه سازی وضعیت نشر، تسهیل دسترسی به کتاب های این انتشارات، شیوه های مطالعاتی کارآمد، ایجاد بستر تعاملات گسترده میان عوامل تولید کتاب و ناشران و همچنین حمایت از طرح های پژوهشی کاربردی و مرتبط و حضور پررنگ تر در حوزه نشر کتاب، بستر سازی برای تولید یا ترجمه آثار ارزشمند به فعالیت خود ادامه می دهد.

در پایان، انتشارات حدیث راه عشق، در راستای تحقق اهداف خود که همانا تحکیم مبانی دینی و حفظ هویت فرهنگی جامعه است، دست همه ی محققان و پژوهشگران در این حوزه را، به گرمی می فشارد و مسلماً اظهار نظرهای مشفقانه و رهنمودهای اهل قلم می تواند در پیشرفت این مجموعه، موثر واقع شود.

و من الله التوفیق

سخن مؤلف

علم بلاغت با سه عنوان معانی، بیان و بدیع و با پیش نیاز علم لغت، صرف و نحو، جایگاه ویژه‌ای در علوم ادبی دارد. چرا که قدرت بیان کلام بلیغ و شناخت رتبه هر کلام بلیغی به این علم وابسته است.

مؤلف بعد از افزون بر ۲۰ سال تدریس ادبیات عرب، احساس نمود که همان طور که صرف و نحو به صورت کاربردی با عنوان تجزیه و ترکیب آموزش داده می‌شود، در بلاغت نیز این امر مهم باید محقق گردد. از این جهت مطالعه روی ترجمه تفسیر المیزان شروع شد و بعد از سه سال کار دقیق و عمیق، عناوین بلاغی سوره‌های حمد، بقره و آل عمران که با صراحت یا اشاره علامه طباطبائی رحمته الله علیه بیان شده بود مدون گردید، تا جویندگان این علم را یاری نماید و قدمی در فهم کلام الهی برداشته باشد.

در آخر لازم است از کلیه کسانی که در این مجموعه همکاری داشته‌اند به خصوص سرور گرامی استاد سلمانی نژاد که به حق زحمت فراوان کشیدند قدردانی و تشکر نمود.

و من الله التوفیق

ولی اله جعفری

پاییز ۱۳۹۱

فهرست مطالب

فصل اول - کلیات و مفاهیم

۱.....	باب اول؛ کلیات
۳.....	مبحث اول: مقدمه
۵.....	مبحث دوم: تبیین مسأله
۵.....	مبحث سوم: روش کار
۹.....	باب دوم؛ مفاهیم
۹.....	مبحث اول: معنای تفسیر
۱۰.....	مبحث دوم: معنای بلاغت
۱۰.....	مبحث سوم: مروری بر سیر تفسیر
۱۲.....	مبحث چهارم: مروری بر تاریخچه علوم بلاغی
۱۳.....	مبحث پنجم: مروری بر شخصیت و روش تفسیری علامه طباطبائی رحمته الله

فصل دوم معانی

۲۳.....	باب اول؛ حقیقت خبر و تقسیمات آن
۳۲.....	مبحث اول: معانی حقیقی و مجازی خبر
۳۲.....	الف - اظهار حسرت
۲۴.....	ب - توبیخ
۲۴.....	مبحث دوم: شیوه القاء خبر
۲۴.....	خبرانکاری
۲۵.....	مبحث سوم: مطابقت و عدم مطابقت کلام با مقتضای ظاهر
۲۵.....	الف - فرض مخاطب خالی الذهن به منزله شک و مردد
۲۵.....	ب - التفات
۴۲.....	ج - قلب
۴۳.....	د - اسلوب حکیم
۴۵.....	هـ - اسم ظاهر به جای ضمیر
۴۹.....	و - استفاده از لفظ کل برای بعض

۵۱.....	باب دوم؛ حقیقت انشاء و تقسیمات آن.....
۵۱.....	مبحث اول: امر.....
۵۲.....	الف - اباحه.....
۵۲.....	ب - تهدید.....
۵۳.....	ج - تعجیز.....
۵۳.....	د - ارشاد.....
۵۳.....	مبحث دوم: استفهام.....
۵۳.....	الف - تقریری.....
۵۴.....	ب - انکاری.....
۵۴.....	ج - توییخی.....
۵۴.....	مبحث سوم: نداء.....
۵۵.....	نکات.....
۵۹.....	باب سوم؛ احوال مستدالیه.....
۵۹.....	مبحث اول: ذکر مستدالیه.....
۶۰.....	مبحث دوم: حذف مستدالیه.....
۶۱.....	مبحث سوم: تعریف مستدالیه.....
۶۱.....	الف - معرفه به علم.....
۶۲.....	ب - معرفه ساختن مستدالیه با اسم اشاره.....
۶۳.....	ج - معرفه ساختن مستدالیه با موصول.....
۶۴.....	د - معرفه ساختن با اضافه.....
۶۴.....	ه - معرفه ساختن با نداء.....
۶۶.....	مبحث چهارم: تنکیر مستدالیه.....
۶۶.....	نکات.....
۶۷.....	الف - جمع آوردن مستدالیه.....
۶۸.....	ب - مرجع ضمیر.....
۶۸.....	ج - آوردن مستدالیه با اسم خاص.....
۶۹.....	د - تقدم وتأخر مستدالیه.....
۷۱.....	باب چهارم؛ مسند و احوال آن.....
۷۱.....	مبحث اول: حذف مسند.....
۷۲.....	مبحث دوم: تعریف مسند.....

۷۲.....	مبحث سوم: تقدیم مسند
۷۳.....	مبحث چهارم: تنويع مسند
۷۵.....	نکات
۷۵.....	آوردن مسند با اسم خاص
۷۹.....	باب پنجم: اطلاق و تقيد
۷۹.....	مبحث اول: اطلاق
۸۸.....	مبحث دوم: تقيد
۸۹.....	الف - مقيد کردن با وصف
۹۰.....	ب - مقيد کردن به تأکيد
۹۲.....	ج - مقيد کردن با عطف نسق
۱۱۱.....	د - مقيد کردن با بدل
۱۱۱.....	هـ - مقيد کردن با نواسخ
۱۱۵.....	و - مقيد کردن با شرط
۱۱۷.....	ز - مقيد کردن با مفعول
۱۱۸.....	ک - مقيد کردن با ظرف
۱۲۲.....	ل - مقيد کردن با حال
۱۲۳.....	م - مقيد کردن با مضاف اليه
۱۲۴.....	ن - مقيد کردن با اضافه
۱۲۴.....	ح - مقيد کردن با جار و مجرور
۱۳۱.....	باب ششم: احوال متعلقات فعل
۱۳۱.....	مبحث اول: تقدم و تاخر متعلقات
۱۳۳.....	مبحث دوم: به کاربردن متعلقات به نوعی خاص
۱۳۶.....	مبحث سوم: نکره آوردن متعلقات
۱۳۸.....	مبحث چهارم: معرفه آوردن متعلقات
۱۳۹.....	مبحث پنجم: جمع آوردن متعلقات
۱۳۹.....	مبحث ششم: جمع محلی به ال
۱۴۰.....	مبحث هفتم: حذف متعلقات
۱۴۱.....	باب هفتم: قصر
۱۴۱.....	مبحث اول: تقسيم قصر از لحاظ حقيقت و غير حقيقت
۱۴۲.....	الف - قصر قلب

۱۴۲.....	ب - افراد یا قلب
۱۴۳.....	مبحث دوم: شیوه‌های قصر
۱۴۴.....	الف - قصر به نفی و استثناء
۱۴۴.....	ب - تقدیم ما حقه التأخیر
۱۴۵.....	ج - معرفه آوردن مسند
۱۴۷.....	د - ضمیر فصل
۱۴۹.....	باب هشتم؛ وصل و فصل
۱۴۹.....	مبحث اول: وصل
۱۴۹.....	مبحث دوم: فصل
۱۵۹.....	باب نهم؛ ایجاز، اطناب، مساوات
۱۵۹.....	مبحث اول: ایجاز
۱۵۹.....	الف - ایجاز قصر
۱۶۱.....	ب - ایجاز حذف
۱۶۴.....	مبحث دوم: اطناب
۱۶۴.....	الف - ذکر خاص بعد از عام
۱۶۶.....	ب - ذکر عام بعد از خاص
۱۶۶.....	ج - تفصیل بعد از اجمال
۱۶۸.....	د - اجمال بعد از تفصیل
۱۶۹.....	هـ - تکرار
۱۷۲.....	و - جمله معترضه

فصل سوم - بیان و بدیع

۱۷۷.....	بخش اول - بیان
۱۷۹.....	باب اول؛ تشبیه
۱۸۳.....	باب دوم؛ مجاز
۱۸۳.....	مبحث اول: حقیقت و مجاز
۱۸۴.....	مبحث دوم: مجاز لغوی
۱۸۵.....	الف - علقه سبب
۱۸۶.....	ب - علقه مسبب
۱۸۷.....	ج - علقه کل

۱۸۷.....	د- علقه جزء
۱۸۸.....	هـ - علقه ملزوم
۱۸۹.....	و- علقه محل
۱۸۹.....	ز- علقه اشتقاق
۱۹۰.....	ک- علقه مجاورت
۱۹۱.....	نکته
۱۹۲.....	مجاور در حذف
۱۹۵.....	مبحث سوم: مجاز عقلی (اسنادی)
۱۹۶.....	مبحث چهارم: استعاره
۲۰۳.....	تضمین
۲۰۷.....	باب سوم؛ کنایه
۲۱۸.....	بخش دوم - بدیع
۲۱۹.....	باب اول؛ محسنات معنوی
۲۱۹.....	مبحث اول: استخدام
۲۲۰.....	مبحث دوم: مقابله
۲۲۲.....	باب دوم؛ محسنات لفظی
۲۲۳.....	براعت استهلال